

CALIOPE

C. 110

Handwritten title or signature at the top of the page.

AENEAS

P. VIRGILII MARONIS
PRIORES SEX LIBRI
AENEIDOS ARGUMENTIS,
EXPLICATIONIBVS NO-
TIS ILLUSTRATI,

Auctore Ioanne Ludouico
de la Cerda Toletano Soci-
etatis IESV, in curia Philippi
Regis Hispaniae Primario
Eloquentiae Professore,
Editio quae non antea lucem vidi-
cum indicibus necessariis.

J. V. G. D. V. N. I.
Sumptibus Horatij Cardon.
M. D. C. XII.

MARCO ANTONIO DE SILEO

cum privilegio Regis.

Leonardus Quilicius sculp.

Facultas R. Patris Prouincialis.

ARGUMENTA, Explicationes, Notas in Publ. Virgilij Maronis sex priores libros *Æneidos*, Auctore IOANNE LVDOVICO de la CERDA, Societatis nostræ, Matrivi, in Regia Curia, Rhetoricæ, Poëseos, & Græcarum litterarum multos iam annos professore, Visa à tribus Societatis nostræ Patribus huius litteraturæ peritis, atque approbata, Ego BARTHOLOMÆVS PEREZ de NVEROS, Tolentanæ Societatis IESV Prouinciæ Præpositus Prouincialis, potestate mihi ab admodum R. P. N. Generali P. Claudio Aquaviua, facta, lubens typis mandari concedo. Oropesæ. IX. Kalendas Iunij. Anno M. DC. X.

BARTH. PEREZ de NVEROS.

Facultas R. P. Prouincialis Societatis IESV, in Prouincia Lugdunensi.

LVDOVICVS MICHAELIS Prouincialis Societatis IESV, in Prouincia Lugdunensi, iuxta priuilegium eidem Societati à Regibus Christianissimis Henrico III. 10. Maij 1583. & Henrico IV. 20. Decembris 1606. & Ludouico XIII. nunc regnante, 14. Febr. 1611. concessum, quo Bibliopolis omnibus prohibetur, ne libros ab eiusdem Societatis hominibus compositos, absque superiorum permissione imprimant: permittit Horatio Cardon Lugdunensi Bibliopolæ, vt librum qui inscribitur IOANNIS LVDOVICI de la CERDA, Societatis IESV in Regia Curia Rhetoricæ, Poëseos, & Græcarum litterarum professoris, in sex priores Libros *Æneidos*, Commentarij, ad sex proximos annos imprimere, ac libere diuendere possit. Datum Lugduni, 5. Octobris. 1611.

MICHAELIS.

Summa Priuilegij à Christianissimo Galliarum Rege obtenti.

LVDOVICI XIII. Gallie & Nauarra Regis Diplomate cautum est, ne quis in suo regno, aliusve locis ditioni sue subiectis, intra proximos annos decem, à die impressionis primæ inchoandos, excudat vendat, excudendum, vendendumque quouis modo ac ratione conetur librum qui inscribitur, IOANNIS LVDOVICI de la CERDA, Societatis IESV, in Regia Curia Rhetoricæ, Poëseos, & Græcarum litterarum Professoris, in sex priores libros *Æneidos*, Commentarij, præter Horatium Cardon Bibliopolam Lugdunensem, aut illos, quibus ipse concesserit: sub pœnis Originali Diplomate contra delinquentes expressis, Datum Parisiis 18. die mensis Februarij 1611.

De mandato Regis.

Signatum PERREAU.

IOANNES LVDOVICVS DE LA CERDA
HORATIO CARDONIO CONSÛLI
LVGDVNENSIVM CLARISSIMO,
Typographo Galliarum nobilissimo S. P.

HAS meas in Virgilium lucubrationes ad te mitto, Consul clarissime, ut subdita prelo tuo lucem videant. Ad quem possem aptius, cum tu vnus de Societate nostra egregie benemeritus sis? Te enim Typographo Galliarum nobilissimo vitam habente (habes vitam tot annos, quos precari tibi tu ipse vales, quos tibi eternum Nomen potest concedere) infinita prope Sociorum volumina vitam quoque per te habuere, qua sine te fortassis carent. Dedisti rebus nostris eternam lucem, ac tua pariter cum illis fama in totum terrarum orbem volauit. Quò enim locorum labores Sociorum ac libri peruaserunt, Cardonij quoque nomen penetrauit. Vna cum Scriptoribus auditur Typographus, cum Typographo Scriptores. Vitam pariter dedisti, et habes. Vnusquisque nostrum pars est gloria tua, in omnium gloria. Hac me ratio (Scire, inquam, quantum tibi debeamus) plurimum mouit, ut à Germanicis Typographi opus meum assererem (ipsi enim primi labores meos in Bucolica ac Georgica euulgarunt) et ad Te transmitterem, quippe sciens plurimum laudis scriptis meis accessurum ex officina tua, in qua omnia sunt spectatissima: videlicet carta optima, non bibula: correctores diligentissimi, non oscitantes: characteres pulcherrimi, non detriti: prela integra, non cariosa: typus totus florida quadam amantate spectandus, qui que Lectorem inuitet, non auertat. Spectabis verò, vir Optime, nostras in sex posteriores Libros Æneidos lucubrationes, quibus, dum hæc eunduntur, que ad Te nunc mitto, formam suam reddemus, colligentes in vnum corpus, que sparsa sunt in multis cartarum nostrarum locis: ut ita tandem Virgilius in tres tomos distinctus legatur: Argumentis, Explicationibus, et Notis nostris illustratus. Separavi verò posteriores sex libros à prioribus, videns multorum Interpretum iniustam operam, qui, cum effusi sint in prioribus Sex libris enarrandis, oscitante admodum percurrunt, que pertinent ad sex posteriores. Scio me olim promississe Lectori meo breuiore in Æneidem labores, sed ab hac promissione minimè abeo. Si enim asstimentur rerum pondera, et mores, quibus Æneis spectanda præ Bucolicis et Georgicis est, non dubito, quin hæc pars bono estimatori multo breuior quàm illa, appareat. Si quis noter, Notas nostras, que vel sui nominis ratione breues esse deberent, in longum sæpius produci, videat à nobis operis distinctionem quesitam, non nomen: veros enim Commentarios edimus ex Argumentis, Explicationibus, Notis coniunctos. Vale iam, Vir Clarissime. Dat. Martij. V. Calend. Iunij. Ann. M. D. C. X.

P. VIRGILII MARONIS
ÆNEIDOS
LIBER I.

ARGUMENTVM.

LIBER hic continet argumentum diuine Æneidos; ac deinde, inuocata Calliope, est vates in aditu narrationis: qui aditus continet res Carthaginis, videlicet eius urbis antiquitatem, originem, situm, opes, studia militaria, fauorem Iunonis; ubi annectuntur cause irarū Iunonis in Troianos. His præmissis, incipit plenam narrationem ab navigatione Ænea ex Sicilia in Italiam; quem in ipso cursu Iuno, sceleratissima tempestate, iudicio Æolo, afflixit: quem tamen inde, numen alterum, Neptunus eripuit, sed laceratus partim nauibus, partim submersis. Post hoc malum appellat Æneas ad Africam, ac post descriptionem portus, postque epulas, fit inuocatio sociorum, qui perierant tempestate abrepti. Absumptur hic cursus historie, & paratur digressio de Ioue, quem Venus adit, supplicabunda pro nato: que digressio mirè conducit toti operi Æneidos, ut in qua multa sunt de successione Romani Imperij, omnia in gratiam Augusti, cui opus Æneidos sacrum. Hoc peractō, redit Poëta ad cursum, inducitur Venere, qua se nato offert in sylua, vultu & habitu virginis venatricis: ad ea docetur de rebus Carthaginis, Sichei, Pygmalionis, Didonis: nuntium etiam felicissimum accipit recuperanda classis, quam ille amissam putabat. Contendit Carthaginem ea iubente, ac docente viam. Contemplatur adificium urbis, quod Poëta latè describit: deinde, ut erat, opera Veneris, cælus nebula, videt, à nemine ipse visus, Troiana bella depicta in templo Iunonis. In hac rerum admiratione, potius stupore, videt venientem Reginam, ac perimic socias, quos perisse & indis putauerat, audit que Ilioneum orantē pro se & sociis coram Regina, ac deprecantem Afrorum regem, à quibus pedem ponere in Africa vetabantur: audit etiam orationem Didonis, plenam humanitatis erga Ilioneum, & reliquos Troianos: Dido quippe Mercurij opera benignissime in illos affecta erat. Hoc puncto temporis, nubes, qua abditus latebat Æneas, scinditur: apparet ille pulchritudine ultra mortalem, suos amplectitur, agit gratias Regina, illa obstupescit, adducit virum ad urbem secum, mittit perhumaniter munera Troianis, qui erant in portu, apparatus conuiuium permagnificè; iubet Æneas, ut Achates perducatur Ascanium è portu ad urbem, cum donis ad Reginam; sed moliente Venere, accedit pro Ascanio Cupido, qui Reginam incendat, Ascanio interim occultato inter amanos lucos Italia. Itaque Cupido inter epulas & vinam rem gerit, cupidus ostentande sue potentie, demerendæ matris Veneris, placendi fratri Ænea. Iubetur Æneas narrare Troianum excidium, & errores suos.

LIBER ego, qui quondam gracili modulatus auena
Carmen, & egressus syluis vicina coëgi
Ve quamuis auido parentent arua colono,
Gratum opus agricolis: at nunc horrentia Martis
Arma virumque cano, Troix qui primus ab oris

A Italian